

Československá meteorologická společnost
při Československé akademii věd

P r a h a

I N F O R M A Č N Í V Ě S T N Í K

pro členy Společnosti

Za obsah odpovídá :

Dr M. Koldovský, vědecký tajemník ČSMS

č. 23

Praha, březen 1972

Soudruzí, soudružky, vážení přátelé !

Po delším čase dostáváte opět do rukou Informační věstník pro členy ČSMS, který Vás seznámí s posledními událostmi v životě Společnosti. Valné shromáždění vždycky představuje určité rozhraní dvou etap, nicméně nelze přeceňovat vliv složení hlavního výboru Společnosti na její život. Ten vyrůstá z práce všech členů a jejich nejbližších složek - poboček a komisí. Potřeba této aktivní účasti je tím naléhavější, čím vyšší úkoly si Společnost klade. V nastávajícím funkčním období nás čekají některé významné akce; Valné shromáždění si je dalo do svých cílů s předpokladem, že nalezne podporu všech členů i všech složek Společnosti.

Stejně tak tomu je i s vydáváním našeho Informačního věstníku. Pokud se stal monologem odpovědného redaktora, nemělo smysl dodržovat jeho periodicitu najmě v době, kdy činnost Společnosti ustrnula a omezovala se na jednání hlavního výboru. Přesto Věstník může být platformou pro diskuse o činnosti a zaměření Společnosti, pro sdělení o práci, úspěších a problémech poboček a komisí, i pro stručné informace o odborných výsledcích, úsilí jednotlivců či kolektivu. Opět jen s touto podporou se může Věstník změnit z informativního letáku na atraktivní pojítka členského styku.

Z á p í s

z Valného shromáždění Čs. meteorologické společnosti při ČSAV
konaném 25.1.1972 ve 14 hod. v ÚKDSS Praha 2

Valného shromáždění se podle presenční listiny zúčastnilo 68 členů ; jelikož je to méně než 50% celkového počtu členů, bylo odloženo zahájení jednání o 30 min., kdy podle stanov je valné shromáždění schopno se usnášet za jakéhokoliv počtu přítomných.

1/ Jednání zahájil předseda stávajícího hlavního výboru - s. prof. M. Konček DrSc. V krátkém, ale výstižném projevu vzpomněl událostí v životě Společnosti za uplynulé funkční období, zvláště se pak zmínil o krizových letech 1968-69, které se odrazily i na životě Společnosti. Je třeba hodnotit a vzít si ponaučení z toho, co bylo správné, ale i čeho se v budoucnu nutno vyvarovat, aby nedocházelo k nedorozuměním a omylům, které doprovázely události toho času.

Po počáteční značné aktivitě došlo k pozvolné stagnaci činnosti téměř v celé Společnosti. Tím spíše je nutno s vděčností ocenit činnost Pražské pobočky ČSMS, které se od r. 1970 podařilo obnovit normální život tím, že se rozhodla realizovat pravidelné čtrnáctidenní schůzky členů, spojené vždy s odbornou přednáškou na různá témata z oboru meteorologie, hydrologie nebo z oborů jim příbuzných či pracovně návazných, zakončených vždy odbornou diskusí k danému tématu. Místem schůzek byl zvolen Ústř. kultur. dům dopravy a spojů na Vinohradech, kde se koná i dnešní Valné shromáždění.

Jedním z úkolů dnešního Val. shromáždění je nejen zhodnotit činnost hlav. výboru, který končí své nedobrovolně prodloužené funkční období, ale i zvolit nový hlav. výbor z členů, ochotných věnovat čas a energii k pokračování v záslužné činnosti Společnosti a vésti ji k jejímu úspěšnému dalšímu rozvoji. Nový hlav. výbor se bude muset věnovat i otázce dokončení prací na terminologickém slovníku, zvláště když zvážíme, kolik práce již bylo na něm uděláno.

Z funkce předsedy odstupujícího hlav. výboru poděkoval všem jeho členům za spolupráci v uplynulém funkčním období a popřál těm, kteří do nového hlav. výboru budou zvoleni, aby se jim podařilo úspěšně splnit všechny plány a předsevzetí, které vyplývají ze života a rozvoje Společnosti.

Tímto projevem vyhlásil Valné shromáždění za otevřené a požádal vědeckého tajemníka, hospodáře a revisory o jejich zprávy.

2/ Dr Koldovský, věd.tajemník ČSMS ve své zprávě konstatuje, že činnost v uplynulém období, tj. od 26.3.1968 do 25.I.1972, se opírala o usnesení Val.shromáždění, které dosti podrobně konkretizovalo cíle dané stanovami Společnosti. Spočívaly především ve všech formách popularizace meteorologie i v pomoci rozvoji jejích oborů, v propagaci dosažených vědeckých výsledků i v samotné tvůrčí práci. Nelze říci, že všechny úkoly, které si Společnost na svém posledním val.shromáždění předsevzala byly splněny stoprocentně. Jak se již prof.Konček zmínil, svou úlohu zde sehrálo i krizové období 1968-69, léta, která přinesla stagnaci, jejíž vliv byl prakticky konsolidován až v loňském roce. Přesto však lze s uspokojením konstatovat, že v krizových letech Společnost nepřijala, nevydala ani nepublikovala žádné resoluce ani prohlášení k politické situaci a nezřekla se spolupráce s meteorologickými společnostmi spřátelených socialistických zemí. Z uvedeného důvodu nebylo třeba v období konsolidačního procesu přistupovat k jakýmkoliv vážným opatřením, majícím za účel normalizaci situace v naší vědecké společnosti. Výjimku tvoří pozastavení členství těch, kteří se rozhodli opustit naši vlast. Hlav.výbor navrhuje proto Valnému shromáždění, aby tyto členy vyloučilo z ČSMS.

Při posledním Val.shromáždění měla ČSMS 289 registrovaných členů, z toho na Slovensku 72. Dnes je evidováno 292 členů, z toho 88 ve Slovenské meteorologické společnosti. Počet čestných členů 12 se v hodnoceném období zmenšil úmrtím prof. Ertla (1971). Při této zmlince byla uctěna i památka zemřelých členů Dr Zdeňka Gregora a Ing Dr M. Mináře.

Zdá se tedy, že pokles z let 1965-68 se prakticky zastavil a bylo dosaženo setrvalého stavu, kdy se počty mění o jednotlivce a nikoliv o desítky členů. Dnes Společnost sáruhuje členy s opravdovým zájmem o její činnost. Lze předpokládat, že přitažlivější formy práce přivedou do našeho středu i ty odborné pracovníky, kteří dosud stojí mimo.

Původní 3 regionální pobočky v Brně, Hradci Králové a Praze se zmenšily o pobočku v Hradci Král., která v posledních letech ne-

projevovala žádnou činnost. Rovněž pobočka v Brně, od níž za poslední pololetí nemáme zprávy o činnosti, v poslední době stagnuje. Bylo by žádoucí, aby v krátké době našla dostatek vůle, sil i osobností, aby opět aktivizovala svou činnost.

Ani v Terminologické komisi, která vzala na sebe jako hlavní úkol vypracovat terminologický slovník, se nevyvíjela práce tak, jak hlav.výbor předpokládal, a došlo takřka k 2letému skluzu. Opatření, která nedávno hlav.výbor přijal, sice skluz neodstraní, dává však předpoklady, že práce řady obětavých členů povede k úspěšnému cíli.

Druhou komisí ČSMS je komise pro soustřeďování meteorologických památek, která zatím byla pod patronací Slovenské meteorolog. společnosti. Její činnost nedoznala výrazných pokroků a vzhledem k tomu, že i Pražská pobočka vyvíjí v tomto oboru činnost, je třeba, aby toto shromáždění dalo i v této činnosti směr do nového funkčního období.

V uplynulém období bylo uspořádáno celkem 112 akcí, z toho 89 přednášek domácích i zahraničních odborníků (59 v českých zemích, 30 na Slovensku).

Srdečné styky se spřátelenými meteor.společnostmi udržuje ČSMS hlavně díky osobnosti s.prof.Končeka.

Hlav.výbor v uplynulém období (téměř po 2 roky) vyvinul značné pracovní úsilí v souvislosti s navrhovanými změnami Stanov Společností v rámci ČSAV. Tato práce dosud nepřinesla žádný efekt a možno konstatovat, že organizační nejasnost se projevila i v činnosti Společnosti negativně.

3/ Zpráva hospodáře Dr Hrubše :

Všem přítomným byl rozdán rozbor hospodaření v létech 1968-1971, ze kterého vyplývá, že většina nákladů na činnost Společností byla hrazena z dotací ČSAV. Dále informuje hospodář, že počátkem října 1971 provedl pracovník odboru resortní kontroly ČSAV revisi hospodaření v ČSMS za období 1968 - září 1971. Hospodaření i doklady byly shledány v naprostém pořádku, vyžaduje se však zvýšení členského příspěvku. ČSMS je totiž společností s nejnižším členským příspěvkem.

Je na Valném shromáždění, aby schválilo navrhované zvýšení členských příspěvků z 10 Kčs na Kčs 20.- ročně. O tomto bodu

přítomní hlasovali. Zvýšení schváleno s tím, že důchodci budou platit původní příspěvek Kčs 10.-

4/ Za revisory ČSMS informoval Dr Šebek o provedení revise dokladů, která je prováděna ke konci každého roku. Všechny revize byly bez nálezu. Účetní kniha i doklady vedeny pečlivě a správně.

5/ Po těchto úvodních zprávách byla zvolena :

• komise návrhová : Dr Rein, Dr Šebek, Dr Škoda, p.f. Štekl

- komise volební : Dr Červený, Dr Papež, Dr Podhorský

- skrutátoři : Ing Konicar, p.m. Novák

6/ Po provedených volbách následovala přednáška Dr M.Škody :

Objektivní analýza v husté síti uzlových bodů a porovnání výsledků objektivních analýz optimální interpolací a korekční metodou.

7/ Provedení volby : (podle zápisu volební komise)

Přítomných 68 členů a hostů odevzdalo 62 platných hlasů. Podle obdržených hlasů byli zvoleni všichni navržení kandidáti kromě prof Dr Noska, který obdržel pouze 25 platných hlasů (tj.40%). Volební komise proto doporučuje, aby nový hlav.výbor kooptoval dalšího člena výboru.

Do nového hlav.výboru byli zvoleni (čísla v závorce = počet hlasů)

Dr Červený (62)	Dr Pícha (62)	p.f.Zeman (59)
Dr Koldovský (62)	Dr Šebek (62)	předseda Pražské pob.(62)
prof.Konček (62)	Dr Trefná (60)	-"- Brněnské pob.(62)
Dr Pechala (58)	Dr Vesecký (61)	
Dr Peterka (62)	Dr Vítek (62)	

Revizoři : Dr Hlaváč (62)
Dr Hrubeš (62)

Z členů, kteří nebyli na kandidátce obdrželi :

Dr Tábořský (12) Dr Krška (6) Ing Konicar (2)
Dr Bukva (1) Dr Křivský (1)

8/ Hlav.výbor podal přítomným návrh, aby z důvodů nezákonně prodlouženého pobytu v zahraničí byli Dr Bayer, Dr Podzimek a Ing Nečas vyloučeni z řad členů ČSMS. Návrh byl přijat většinou hlasů - proti byli 3, zdrželo se 6 .

9/ Dr Koldovský seznamuje přítomné s programem nového hlav.výboru

- Pořádat odborné přednášky a diskus.večery jak pro členy ČSMS, tak i pro širší zainteresovanou veřejnost

- Zvyšovat zainteresovanost, hledat stále přitažlivější formy práce, pravidelně informovat členy o životě Společnosti

- Zúčastnit se svými členy všech akcí pořádaných na území ČSSR

- Poskytnout plnou podporu akci oslav 200 let pozorování na Klementinu
- Podpořit dokončení terminologického slovníku
- Podpořit restituci historické komise.

10/ Různé :

Dr Červený navrhuje, aby nový hl.výb. si vzal za úkol oživit činnost pobočky v Brně

Dr Hlaváč navrhuje, aby nový hl.výb. prosazoval rozšíření ~~učeb~~ky meteorologie na středních školách

Dr Hrubeš navrhuje zaslání pozdrav. telegramu prof. Gregorovi, jako prvnímu předsedovi ČSMS. Návrh přijat všemi přítomnými.

U s n e s e n í Valného shromáždění ČSMS

Valné shromáždění konané dne 25.I.1972 se usnází :

- a) Zvýšit členské příspěvky z 10 Kčs na 20 Kčs s tím, že důchodci budou platit původních 10 Kčs.
- b) Vyloučit z řad členů : Dr Bayera, Dr Podzimka a Ing Nečase
- Na základě přednesených zpráv udělit absolutorium odstupujícímu hlavnímu výboru, poděkovat všem jeho členům za činnost a s. Veselé za vedení administrativy.

Dále doporučuje Val.shromáždění novému hlav.výboru a dalším orgánům ČSMS

1. Pořádat odborné přednášky a diskusní večery za účasti domácích i cizích odborníků
2. Připravit a uspořádat seminář k 200. výročí nepřetržitých pozorování v Praze-Klementinu , se zaměřením k významu jedné z nejdelších pozorovacích řad ve střední Evropě
3. Dokončit, připravit k tisku a projednat vydání terminolog. slovníku
4. Oživit činnost historické komise s celostátní působností a její činnost podřídit hlav.výboru
5. Pokračovat vhodnými prostředky v propagaci meteorologie
6. Organizovat odbornou činnost tak přitažlivě, aby se zájem členů zvýšil, organizovat nábor nových členů a dodržovat zásady pravidelné informovanosti členů o činnosti Společnosti
7. Vyvinout maximální úsilí o oživení činnosti pobočky v Brně a potom doplnit jejími představiteli hlav.výbor.

Zprávy z Pražské pobočky

Kromě pravidelně udržovaného meteorologického panelu ve Františkánské zahradě uspořádala pobočka celou řadu přednášek . . . Probíhaly ve dvou cyklech a sice jarní a podzimní. Pro informaci členů uvádíme ve stručnosti obsah přednášek podzimního cyklu.

5.X.1971 Dr V.Vítek CSc : Poznámky k teorii cyklogeneze.

S.Vítek přednesl referát týkající se teoretického studia frontálních vln. Ve své přednášce navázal na již publikovanou práci v časopise Tellus. Základním rysem přednášky bylo zobecnění teorie pana Gerstnera. V první části modeloval frontální vlnu a uvedl fyzikální podmínky vznikající na frontálním rozhraní. V další části odvodil frekvenční rovnici a upravil ji pomocí Margulerových rovnic. Na závěr diskutoval geometrický tvar frontální vlny na základě odvozených rovnic.

19.X.1971 Dr A.Papež CSc: Vliv přechodu front na změny koncentrace SO₂ v Kopistech u Mostu

Pro předpověď znečištění ovzduší použitím předpovědi počasí je bezpodmínečně nutné znát vzájemné vztahy mezi znečištěním vzduchu a různými změnami počasí. Jako indikátor znečištění používáme koncentraci kysličníku siřičitého (SO₂) měřenou nepřetržitě soulografem v Kopistech u Mostu. Důležitým zdrojem změn počasí je přechod front zkoumaným místem. Projev přechodu fronty závisí nejen na druhu, ale i na její intenzitě.

V přednášce byly probrány vlivy přechodu teplých, studených a oklusních front na koncentraci SO₂ a na její průběh.

2.XI.1971 Z.Novák p.f.: Teplotní poměry v zimní anticykloně.

V přednášce se autor zabýval neobyčejně složitým rozložením teplot v Čechách v první polovině ledna 1971. Hledal vysvětlení vzniku velmi výrazné přízemní inverse studiem dvanáctihodinových změn teploty nejspodnějších vrstev troposféry, jak je lze nalézt z aerologických výstupů některých stanic ve Stř. Evropě. Dále ilustroval složité teplotní poměry na území Čech pomocí vertikálních průřezů spodní vrstvy troposféry a na různých mapkách. K posouzení aerologických stanic a dále měření klimatických stanic, položených v různých nadmořských výškách.